

Koncepcja rewitalizacji parku miejskiego przy ulicy E. Orzeszkowej w Rypinie

Inwestor: Gmina Miasta Rypin
ul. Warszawska 40
87-500 Rypin

Koncepcja programowo-przestrzenna zagospodarowania parku miejskiego

Projektant: Krzysztof Kamiński
architekt krajobrazu

Opracowanie: inż. arch. Krajobrazu
Krzysztof Kamiński

Spis treści

1. Dane ogólne	3
2. Cel i zakres opracowania	3
3. Położenie i opis stanu istniejącego	3
4. Funkcje zieleni w mieście	4
5. Koncepcja programowo-przestrzenna	4
6. Zagospodarowanie martwych stref parku	7
7. Program funkcjonalno-rozrywkowy parku	7
8. Urządzenia sportowo-rekreacyjne i obiekty edukacyjne	8
9. Komunikacja wewnętrzna parku	9
10. Dobór gatunkowy	10
11. Powierzchnie utwardzone	11
12. Obiekty małej architektury	12
13. Uzbrojenie techniczne terenu	12
14. Wskaźniki kosztorysowe realizacji	13
15. Uwagi końcowe	13
16. Część graficzna	13

1. Dane ogólne

1.1 Inwestor

Gmina Miasta Rypin ul. Warszawska 40, 87-500 Rypin

1.2 Lokalizacja

Inwestycja zlokalizowana jest na dz. Nr 1149/5, 409/2, 407/3, 407/10 przy ulicy E. Orzeszkowej

1.3 Materiały wyjściowe

1. Mapa sytuacyjno-wysokościowa do celów projektowych w skali 1:500.
2. Inwentaryzacja dendrologiczna roślin
3. Informacje od zespołu realizującego projekt
4. Wizja lokalna
5. Dokumentacja fotograficzna

2. Cel i zakres opracowania

Celem opracowania jest przedstawienie wariantu finalnego koncepcji zapewniającej podniesienie walorów przestrzennych i użytkowych parku miejskiego tak, aby stał się pełnowartościową przestrzenią publiczną miasta, enklawą chętnie odwiedzaną przez mieszkańców jak i turystów. Miejskie tereny zieleni klasyfikowane jako istotny element przestrzeni publicznych miasta, budują istotę życia miejskiego, współtworzą obraz miasta, są miejscem dla interakcji i integracji.

Realizacja rozwiązań zawartych w niniejszej koncepcji może stworzyć nową, atrakcyjną wizytówkę Rypina, a tym samym przyczynić się do promocji miasta w regionie.

Jej wartość i odbiór zależą od jej stanu, zaangażowania zarówno użytkowników jak i gospodarza. Brak troski o jej stan sprawia, iż rola kulturotwórcza zanika i w konsekwencji przyczynia się do dewastacji krajobrazu.

3. Położenie i opis stanu istniejącego

Teren znajduje się w południowej części Rypina. Obszar objęty opracowaniem posiada powierzchnię około 7.5 ha. Znajduje się pomiędzy ulicą Nadrzeczną i Elizy Orzeszkowej od północy, rzeką Rypienicą od wschodu, a Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji od strony południowo-zachodniej.

Istniejący drzewostan w przewadze liściasty wymaga przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych, podpartych wnioskami z dokumentacji inwentaryzacji dendrologicznej i gospodarki drzewostanem parku.

3.1 Istniejąca zieleń do usunięcia

- zdecydowano głównie na usunięcie starych i chorych topoli w ilości około 50 sztuk a także krzewów i samosiewów

3.2 Park miejski jest obszarem o charakterze spacerowo-wypoczynkowym. Jednak mimo dużego potencjału stanowi on niewykorzystaną przestrzeń miejską.

W parku brakuje stref funkcjonalnych.

Głównymi mankamentami są:

- zdegradowane nadbrzeże rzeki Rypienicy
- brak odpowiedniej infrastruktury
- brak wydzielonych miejsc spotkań, czy programów aktywizujących przestrzeń parku

Powstały obszary mało bezpieczne i nieuczęszczane przez mieszkańców.

Niewystarczające oświetlenie i brak możliwości prowadzenia skutecznej kontroli przestrzeni parku prowadzi do niepożądanych zachowań części użytkowników, co zwiększa dyskomfort i obniża poczucie bezpieczeństwa budując jednocześnie negatywny wizerunek Parku w odczuciu mieszkańców.

4. Funkcje zieleni w mieście

System parków, zieleńców, bulwarów i placów pełni wielorakie funkcje:

- techniczne
- klimatyczne
- biologiczne

powinny one spełniać potrzeby swoich użytkowników.

Parki są strategicznym czynnikiem wyposażenia miasta w ogólnie dostępne obszary dla zebrań i szeroko pojmowanej rekreacji.

Zieleń stanowi oazę spokoju, wyciszenia, ucieczkę od codziennego zgiełku miasta.

Jest zarazem filtrem zmniejszającym poziom zanieczyszczenia powietrza oraz kurtyną tłumiącą hałas w mieście.

Zieleń publiczna ma sprzyjać nawiązywaniu kontaktów między jej użytkownikami.

5. Koncepcja programowo-przestrzenna

Głównym celem projektu jest stworzenie programu użytkowego poprzez rozwiązania funkcjonalne, przestrzenne i architektoniczne. Realizacja rozwiązań zawartych w koncepcji

radykałnie zmieni standard projektowanej przestrzeni, wydobędzie niewątpliwe walory oraz potencjał parku miejskiego.

Stworzy on tym samym nową, atrakcyjną wizytówkę Rypina, a co za tym idzie przyczyni się do promocji miasta w regionie. Pełna realizacja zagospodarowania terenów nadbrzeżnych daje możliwości wykorzystania walorów naturalnych parku, a przez wysoki standard zastosowanych rozwiązań i bogatą ofertę programową przyczyni się do zwiększenia zainteresowania parkiem. Na etapie dokumentacji uwzględniono ograniczenia roślin należących do inwazyjnych gatunków obcych między innymi poprzez ich usunięcie z terenu, lub zapewnienie konieczności stosowania Kodeksu dobrych praktyk „Ogrodnictwo wobec roślin inwazyjnych obcego pochodzenia”:

- stosowanie rodzimych gatunków roślin nieinwazyjnych nad zbiornikami i ciekami wodnymi
- tworzenie kwiatnych łąk obok tradycyjnych trawników
- usuwanie młodych roślin oraz siwek gatunków inwazyjnych
- wprowadzenie na tereny zielone atrakcyjnych roślin dla owadów i ptaków
- zostanie założony monitoring stanu nasadzeń i uzupełnień ubytków w okresie trwałości projektu

Wszystkie ubytki drzewostanu zostaną naprawione lub skompensowane przez nowe nasadzenia. Usunięcie zdegradowanych powierzchni krzaczastych przyczyni się do wyeksponowania soliterowych drzew o znacznych obwodach pni. Powierzchnie trawiaste wzdłuż ciągów pieszo-rowerowych wykonane zostaną z tzw. mieszanek dla ochrony środowiska przy zakładaniu łąk w otwartym krajobrazie. Spójność kompozycji zapewnią trawy ozdobne a także rośliny wabiące motyle i ptaki.

Poprzez instalowanie budek lęgowych, karmników oraz domków dla owadów zapylających, koncepcja projektu wpłynie na zwiększenie ich populacji.

Biorąc pod uwagę, że roślinność liściasta najbardziej pochłania CO₂ zostały przewidziane głównie rośliny gatunków liściastych, zarówno drzew (klony, lipy) jak i krzewów sadzonych w formie szpalerów oraz nieformalnych nasadzeń.

Wielopiętrowe i wielogatunkowe założenia oraz skład gatunkowy nasadzeń dostosowany został do istniejących na terenie parku roślin. Zwiększenie nasadzeń gatunkami rodzimymi przyczyni się do stworzenia dogodnych warunków dla rozwoju ptaków i ssaków.

5.1 Zieleń parkową podzielono na cztery typy zieleni:

- zieleń o wysokim standardzie, przewidziano ją od wjazdu po obu stronach ulicy E. Orzeszkowej, przy pomniku 900-lecia, placu zabaw i amfiteatrze. Sugerowana zieleń ma składać się z kwitnących krzewów i bylin. Wybrano

gatunki o ozdobnych, pachnących kwiatach i kolorowym ulistnieniu. Tworzyć one będą najbardziej kolorowy element projektu.

- zieleń półformalna, położona jest na północny wschód od pomnika 900-lecia (przewidziany tor saneczkowy) oraz na terenie za amfiteatrem.

- zieleń naturalna, w środkowej części parku zostanie zachowany leśny charakter parku a od strony zachodniej pomiędzy drzewami powstanie park linowy.

Stworzenie uporządkowanej przestrzeni publicznej zapewnią kompozycję roślin w formie swobodnych grupy nasadzeniowych. Partery w strefie naturalnej podsadzone zostaną całorocznymi roślinami zielonymi między innymi bluszczem, które utworzą naturalny kobierzec.

- zieleń łąkowa, obejmując obszar obwodowo-zamknięty ścieżką pieszo-rowerową. Obszar ten stworzy integralną strefę ze stawem rybnym. W koncepcji proponują się roślinność nawiązującą do naturalnych zbiorowisk roślinnych:

- łągu jesionowo-olszowego
- łąki rajgrasowej
- zarośli z wierzby

Skład gatunkowy nasadzeń nawiązuje do naturalnego charakteru miejsca. Poszczególne zbiorowiska tworzą wystopniowane kompozycje. Najniższe piętro zajmują trawiaste powierzchnie rekreacyjne, nieco wyższe są łąki trawiaste, łąki kwietne i roślinność nadbrzeżna. Następne piętro tworzą skupiska krzewów o różnym zabarwieniu i pokroju tworzące jakby wnętrza ogrodowe.

Od południowej strony za altaną przewidziano zagajnik dla ptaków tzw. ptasia stołówka. Występować tam będą gatunki sprzyjające ptakom m.in.:

- głóg dwuszyjkowy, *Crataegus laewigata*
- robinia akacjowa, *Robinia pseudoakacja*
- kalina koralowa, *Viburnum opulus*
- aronia wielkoowocowa, *Aronia melanocarpa*
- jarzab pospolity, *Sorbus acuparia*
- rokitnik wąskolistny, *Hippophae erhamnoides*
- trzmielina oskrzydłona, *Euonymus alatus*
- róża dzika, *Rosa canina*

Dodatkowe zamontowanie karmników poszerzy jednocześnie elementy edukacyjne programu szkolnego i przedszkolnego. Teren otaczać będą głązy narzutowe tworzące wspólną kompozycję ze stawem.

Przy samym wjeździe do parku za mostem po obu stronach ulicy znajdują się dwa skwery. Na jednym z nich przywróci się do życia starą, zbudowaną z betonowych elementów fontannę. Na drugim zaś zostaną wyeksponowane figury kwiatowe m.in. zwierząt lub elementów geometrycznych. Ekspozycja ta ma być zapraszającym elementem do odwiedzenia parku.

Zagospodarowując tereny nadbrzeża rzeki Rypienicy istnieje możliwość rozpowszechnienia w Rypinie biwaków i pikników. Utworzenie przyjaznych miejsc spotkań i wprowadzenie różnych atrakcji na świeżym powietrzu nakłoni do integracji mieszkańców.

Utworzenie strefy nadbrzeżnej, ciągów pieszo-rowerowych, przywrócenie rzeki miastu oraz obszary i obiekty sportowe spopularyzują trend prowadzenia zdrowego trybu życia.

6. Zagospodarowanie martwych stref parku

Projekt zakłada wykorzystanie funkcji już istniejących oraz zlokalizowanie nowych atrakcji, które ściągają do parku szerokie grono odbiorców.

Ideą projektu stworzenie jest miejsc relaksu i sportu zarówno dla wszystkich mieszkańców jak i przejezdnych.

Wyszczególniono cztery podstawowe funkcje:

1. Wypoczynek, rekreacja, kontemplacja (bulwar nad rzeką, place zabaw, altana, plaża, pole piknikowe)
2. Sport i zabawa (siłownia plenerowa, park linowy, tor saneczkowy, ścieżka zdrowia, place zabaw)
3. Koncerty, uroczystości okolicznościowe (amfiteatr)
4. Turystyka (pole piknikowe, namiotowe, plaża)

7. Program funkcjonalno-rozrywkowy parku

Dla uaktywnienia życia mieszkańców Rypina zaprojektowano szereg elementów służących aktywności fizycznej osób o różnych grupach wiekowych. Dla wypoczynku służą tereny zielone oraz wyposażenie: altana, pole piknikowe, plaża.

Wyodrębniono strefy funkcjonalne z atrakcjami i alejkami o różnym stopniu nasłonecznienia i zróżnicowanym nastroju.

Przywrócenie rzeki miastu mają zapewnić tarasy wzdłuż rzeki Rypienicy, które ułatwią użytkownikom jej dostęp oraz wyłonienie atutów i pozytywnej roli, jaką odgrywa w przestrzeni miasta. Poza możliwością spacerów czy jazdy na rowerze po wytyczonej ścieżce pieszo-rowerowej istnieją także atrakcje sportowe.

W zależności od przeznaczenia dla poszczególnych grup wiekowych można je podzielić:

- dla dzieci, place zabaw i tor saneczkowy

- dla młodzieży i dorosłych, park linowy, siłownia plenerowa

- dla seniorów, szachy plenerowe, boule

Poprzez poprawienie infrastruktury uaktywni się wykorzystanie istniejącego amfiteatru dla imprez rekreacyjno-kulturalnych.

8. Urządzenia sportowo-rekreacyjne i obiekty edukacyjne

8.1 Przestrzeń do plażowania

Piaszczyste miejsce do plażowania znajdują się przy południowo-wschodniej części parku. Podłoże piaszczyste składa się z 20cm warstwy piasku. Podkładem jest geowłóknina oddzielająca piasek od gruntu rodzimego.

8.2 Teren piknikowy

Teren do grillowania znajdują się przy altanie nad stawem w południowej części parku. Podbudowa pod grill – kamień naturalny połączony z deską z konglomeratu drewnopolimerowego przewidzianego również do zabudowy tarasów wzdłuż tras pieszo-rowerowych przy rzece. Obok tego terenu zlokalizowane będzie pole biwakowe.

8.3 Tarasy bulwarowe

Wykonanie ich przełożono na drugi etap.

8.4 Teren dla psów

Ilość psów na terenie miasta wciąż rośnie. Publiczne tereny zieleni nie mogą bez odpowiedniego przystosowania pełnić roli psich wybiegów. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców miasta w tym właścicieli czworonogów konieczna jest budowa ogrodzonych terenów spełniających wymogi higieny i bezpieczeństwa oraz dających możliwość zaspokajania behawioralnych potrzeb psów. Stworzone bezpieczne miejsce dla miłośników zwierząt swoim rozwiązaniem zapewni podniesienie standardów i norm higienicznych w parku miejskim.

Teren powinien być ogrodzony, wyposażony w służę z podwójnymi furtkami. Na wyposażenie terenu składają się:

- poidła dla psów
- tunele o średnicach około 100cm, długości 3m
- słupki do slalomu
- płotki o różnych wysokościach
- przeszkody zrobione ze starych opon

- toalety – doły chłonne
- ławki, kładki, kosze na śmieci
- tablice informacyjne

Realizację zagospodarowania terenu przewidziano na 2 etap.

8.5 Place zabaw

Proponowane wyposażenie placu zabaw składać ma się z naturalnych pni uformowanych w tory przeszkód, połączonych linami lub siatkami. Ma to stworzyć wspólną formę z otaczającym terenem (miejsce przy polu piknikowym).

Ściany wspinaczkowe – materiałem do stworzenia ścianek będą głazy kamienne (otoczak nizinny pozyskany z pobliskiego wyrobiska żwiru). Głazy ułożone będą jeden na drugim do wysokości ok. 2,5m uzbrojone w liny wspinaczkowe.

Pole do gry w boule, nawierzchnia żwirowa – tłuczeń granitowy, frakcja ok. 6mm na podbudowie piasku i żwiru płukanego, obrzeża boiska z płyt kamiennych.

Realizację pola do gry przewidziano na 2 etap.

8.6 Staw rybny

W południowo-wschodniej części parku powstanie staw rybny w którym przewidują się wyeksponowanie roślin wodnych i nadbrzeżnych. Otoczenie i ekosystem stawu pełnić będzie funkcję edukacyjną adresowaną do przedszkoli, szkół i mieszkańców Rypina. O występujących roślinach i zwierzętach informacje przedstawione będą na tablicach do tego przeznaczonych. Pozyskana ziemia ze stawu pozwoli na wyrównanie i ukształtowanie terenu.

Staw rybny poprawi bilans wody i stanie się działaniem proekologicznym (mała retencja) niezagrażającym środowisku przyrodniczemu. Retencja w dolinach rzecznych powodują zachowanie naturalnych ekosystemów dolin rzecznych, korytarzy ekologicznych i utrzymanie reżimu hydrologicznego zbliżonego do naturalnego. Uzupełnieniem kompozycji wokół i wewnątrz stawu będą głazy narzutowe.

9. Komunikacja wewnątrz parku

9.1 Ścieżki piesze

Są to ścieżki o charakterze spacerowym o nawierzchni dostosowanej do ruchu pieszego o szerokości 1,8m, wykonane będą z kostki brukowej na podbudowie piaskowej.

9.2 Ruch samochodowy

Ciągi komunikacji samochodowej będą jednocześnie ścieżkami spacerowymi o szerokości 3,5m, wykonane z kostki brukowej na wzmocnionej podbudowie.

9.3 Ścieżki rowerowe

Powstaną na nowym założeniu bulwarowo-rekreacyjnym okalającym na długości ponad 800m założenie łąkowe. Ścieżki te o szerokości 2m połączone zostały równoległe z ciągiem pieszym o tej samej szerokości, wykonane z kostki brukowej niefazowanej na podbudowie piaskowej.

10. Dobór gatunkowy

Proponowane gatunki rodzime do nasadzeń parkowych.

1. Drzewa:

- Brzoza brodawkowata - *Betula pendula*
- Buk pospolity – *Fagus silvatica*
- Dąb bezszypułkowy – *Quercus petraea*
- Dąb szypułkowy – *Quercus robur*
- Głóg dwuszyjkowy – *Crataegus laewigata*
- Grab pospolity – *Carpinus bet ulus*
- Jarzab mączny – *Sorbus aria*
- Jesion wyniosły – *Fraxinus Excelsior*
- Klon jawor – *Acer pseudoplatanus*
- Klon polny – *Acer campastre*
- Klon pospolity – *Acer platanoides*
- Lipa drobnolistna – *Tilia mordata*
- Modrzew europejski – *Larix decidua*
- Olsza czarna – *Alnus glutinosa*
- Śliwa tarnina – *Prunus spinosa*
- Topola osika – *Populus trem ula*
- Wiąz pospolity – *Ulmus minor*
- Wierzba biała – *Salix alba*

- Wierzba purpurowa – *Salix purpurea*
- 2. Krzewy
- Berberys zwyczajny – *Berberis vulgaris*
- Cis pospolity – *Taxus baccata*
- Czeremcha zwyczajna – *Padus avium*
- Dereń świdawa – *Cornus sanguinea*
- Kalina koralowa – *Viburnum opulus*
- Kruszyna pospolita – *Frangula alnus*
- Rokitnik zwyczajny – *Hippophae rhamnoides*
- Róża dzika – *Rosa canina*
- Tawuła wierzbo listna – *Spirea salicifolia*
- Trzmielina pospolita – *Euonymus europaea*
- Wiciokrzew pomorski – *Linicera periclymenum*

Przy doborze gatunkowym brano pod uwagę przykładowe rośliny rodzime, które byłyby najbardziej przydatne do projektowanego założenia. W koncepcji zasugerowano posadzenie około 310 drzew w formie szpalerów wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych oraz dosadzeń wewnątrz parku.

11. Powierzchnie utwardzone

1. Ścieżka pieszo-rowera – 810 m/b, szerokość – 4m
2. Ścieżki piesze – 410 m/b, szerokość – 1,8m
3. Ścieżki piesze – droga wewnętrzna – 253 m/b, szerokość – 3,5m

Ogólna powierzchnia utwardzona wynosi 4863,5 m².

Z uwagi na etapowanie projektu do pierwszego etapu przyjęto:

- ścieżki pieszo-rowerowe – 530 m/b, szerokość – 4m
- ścieżki piesze – 410 m/b, szerokość – 1,8m
- droga wewnętrzna – 253 m/b, szerokość – 3,5m

Ogólna powierzchnia utwardzona wynosi 3743,5 m².

11.1 Bilans zagospodarowania

1. Powierzchnia parku	75 000 m ²
2. Powierzchnia stawu	3 000 m ²
3. Powierzchnia zabudowy	1 370 m ²
4. Powierzchnia utwardzona	6 050 m ²
5. Powierzchnia pokryta zielenią	64 580 m ²

12. Obiekty małej architektury

- ławki przystosowane do parkowania rowerów
- altana
- tablice informacyjne
- pomosty
- miejsce do grillowania i palenia ognisk

Materiały:

- drewno, kamień
- konstrukcja stalowa

Przyjęto przy ciągach pieszych i rowerowych postawienie 30 szt. Ławek oraz 30 szt. koszy na śmieci.

13. Uzbrojenie techniczne terenu

- sieć wodno-kanalizacyjna
- pawilon WC z własną oczyszczalnią
- sieć oświetleniowa

Oświetlenie głównych ciągów komunikacyjnych wymagać będzie wykonania wewnętrznej sieci elektrycznej lub montażu punktów świetlnych zasilanych ogniwanymi fotowoltaicznymi.

Przyjęto postawienie 72 szt. lamp – wysokość min. 2,5m, przy czym do pierwszego etapu przyjęto ilość 40 szt.

14. Wskaźniki kosztowe realizacji

Powierzchnie utwardzone:

- ścieżki pieszo-rowerowe, drogi, chodniki - 450 000 zł

Zieleń:

- drzewa - 440 000 zł

- krzewy - 295 000 zł

- byliny - 144 820 zł

- trawniki - 467 000 zł

- staw - 295 000 zł

Oświetlenie - 184 780 zł

Ławki, kosze - 20 000 zł

Toaleta - 25 000 zł

Wiata - 25 000 zł

Grillowisko - 10 000 zł

Wycinka i wykarczowanie drzew - 26 000 zł

Razem: 2 382 600 zł

15. Uwagi końcowe

Wszystkie elementy wyposażenia parku, nawierzchnie, sprzęt na placu zabaw powinny posiadać atesty techniczne lub certyfikaty jakości oraz być dostępne dla osób niepełnosprawnych.

Elementy małej architektury powinny być wykonane zgodnie z obowiązującymi normami budowlanymi oraz sztuką budowlaną.

16. Część graficzna

- plansze projektowe

- aktualne zdjęcia

- przykładowe rozwiązania

KONCEPCJA PROGRAMOWO-PRZESTRZENNA PARKU MIEJSKIEGO PRZY UL. E. ORZESZKOWEJ W RYPINIE

KONCEPCJA PROGRAMOWO-PRZESTRZENNA PARKU MIEJSKIEGO PRZY UL. E. ORZESZKOWEJ W RYPINIE ETAP I

Przykładowe rozwiązania

Istniejący stan parku

